

закріплювати та вдосконалювати одержані навички в практиці туристичних походів [2].

Методи тренувань повинні забезпечити виконання завдань навчально-тренувального процесу. В процесі тренування студенти отримують певне навантаження. Це навантаження складається із обсягу та інтенсивності виконання вправ. Обсяг навантаження визначається кількістю вправ, що виконуються за одне тренування чи тренувальний цикл. Його можна виразити в кілометрах (для циклічних вправ) чи годинах (для ациклічних вправ). Інтенсивність визначається швидкістю виконання певного обсягу навантаження.

Отже, спортивний туризм – це різноманітний активний відпочинок, раціональне використання вільного часу, зміцнення здоров'я, підвищення культурного рівня. Водночас, туризм є одним із важливих засобів гармонійного розвитку, розширення світогляду, залучення широких мас населення до занять фізичною культурою, спортом. Саме тому варто приділяти значну увагу спортивно-туристичній підготовці студентів.

Література

1. Дмитрук О.Ю., Щур Ю.В. Спортивно-оздоровчий туризм. Навчальний посібник. – 2-е вид., перероб. та допов. – К.: “Альтерпрес”, 2008. – 280 с.
2. Федотов Ю.Н., Востоков И.Е. Спортивно-оздоровительный туризм: Учебник / Под общ. ред. Ю.Н. Федотова. – М.: Советский спорт, 2003. – 328 с.

В.І.Марчик, І.Л.Мінжоріна, Т.Ю.Брютова

НЕДОЛІКИ ТА ПЕРЕВАГИ КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОГО НАВЧАННЯ В СФЕРІ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

В роботі подан аналіз научної літератури по проблемам розвитку фізического воспитания в соответствии к Болонскому процессу.

The article the analysis of scientific literature dealing with the problems of the development of physical training according to the Bologna Process.

В зв'язку з приєднанням України до Болонського процесу, активно дискутується подальший шлях розвитку системи фізичного виховання у вищих навчальних закладах. Метою дослідження став аналіз наукової літератури зазначеної теми за останніми публікаціями.

Завдання роботи включають висвітлення фактів фахівців і науковців сфери фізичного виховання.

Сьогодні у органах керівництва вищою освітою та адміністрації вузів є чимало прихильників не тільки скорочення годин на дисципліну “Фізичне виховання”, але й вилучення її з навчальних планів. Головний аргумент: відсутність фізичного виховання у навчальних програмах вузів Європи, як обов’язкової навчальної дисципліни [6, с.44]. Спокуса вилучити дисципліну з процесу підготовки сучасних фахівців, незважаючи на загострення проблеми здоров’я студентської молоді, може призвести до непередбачених наслідків. Адже фізичне виховання як обов’язкова навчальна дисципліна є єдиним у ВНЗ засобом впливу на формування здоров’я та залучення студентів до здорового способу життя [4, с.23]. Більшість опитаних українських фахівців (80%) вважає, що обов’язкові навчальні заняття є ефективною формою фізичного виховання [3].

Виявлено ряд недоліків при впровадженні кредитно-модульної системи в навчальний процес вищих навчальних закладів. Бакалаврів на сьогодні готують більше половини українських вищих навчальних закладів. Разом з цим, відзначається, ще не повністю розроблені концепції професійних освітніх програм підготовки бакалаврів і магістрів, існують складності визнання цих освітніх ступенів вітчизняним ринком праці [8].

Автори попереджають, що нетворче копіювання навчальних планів провідних європейських університетів, ігнорування рівня сучасного матеріально-технічного забезпечення наших ВНЗ може не тільки дискредитувати в Україні ідею загальноєвропейського освітнього простору, але й зашкодити розвитку вітчизняної вищої школи [4].

Можливість факультативно займатися фізичною культурою і спортом у спортивних клубах вузів Європи дозволяє розвинута інфраструктура для занять руховою активністю. Відсутність такої інфраструктури в Україні на теперішній час дозволяє охопити факультативними формами занять не більше 5 відсотків студентської молоді [6]. Реалії нашого життя в сучасному та найближчому етапі розвитку суспільства не дають підстави сподіватися на створення у ВНЗ належної спортивно-оздоровчої інфраструктури, а відразу і переходу до клубної системи залучення студентів до регулярних занять фізичною культурою і спортом [4, с.23].

Протягом кількох останніх десятиріч в Україні склалася традиційна підготовка студентів у вузах, де фізичне виховання стало

невід'ємною частиною професійної підготовки фахівців. Переведення студентів на самостійні заняття фізичною культурою є сьогодні не виправданим і передчасним. Причинами цього є: низький рівень свідомості студентів і недбале ставлення до власного здоров'я; відсутність критеріїв оцінки стану здоров'я фахівців, які влаштовуються на роботу; відсутність паспорту здоров'я; матеріально-технічна база не в змозі забезпечити індивідуальні потреби студентів щодо занять фізичними вправами у вільний час; дуже низька фізична підготовленість більшості студентів і недостатній рівень їх фізичного розвитку; необхідність перекваліфікації викладацьких кадрів та зміни програмного забезпечення [1, с.8].

На основі аналізу підсумкової успішності студентів, які навчаються в умовах кредитно-трансферної системи визначено основні недоліки модернізації освітньої діяльності кафедри фізичного виховання. Серед них: недостатнє науково-педагогічне (методичне) обґрунтування деяких нормативних положень кредитно-трансферної системи організації фізичного виховання студентів, індивідуальне трактування викладачами принципів оцінювання навчальних досягнень, недостатнє організаційно-методичне і змістове забезпечення самостійної та індивідуальної роботи із використанням інформаційних технологій та низька активність студентів самоврядувальної діяльності у вирішенні власних проблем фізичної культури і спорту [5, с.35-36]. Досліджено, що бажання отримати "додаткові кредити" складає 15,4% в мотиваційній сфері студентів. Такі студенти відвідують заняття не регулярно і без ентузіазму, що свідчить про їх не розуміння значення фізичної культури і спорту для власного розвитку [2, с.144].

У функціонуванні цієї системи автори визнають характерні недоліки: неадекватність сучасному менталітетові і мотиваційній зрілості студентів форм організації процесу фізичного виховання, слабка мотивація студентів до своєї фізкультурної освіти та її вдосконалення, відсутність відповідної матеріально-технічної бази та наявності належних умов для її ефективного функціонування [7, с.122].

Проте ряд авторів визначають і переваги при впровадженні кредитно-модульної системи в навчальний процес ВНЗ та появу нових форм організації фізичного виховання студентської молоді. Автори констатують, що незворотній характер реформування вищої освіти відповідно до вимог Булонської декларації є, безумовно, прогресивним для України кроком уперед. Проте, історично сформований у нашій

країні національний менталітет, традиції та особливості культурно-етичних взаємовідносин у суспільстві потребують певної узгодженості дій щодо впровадження вимог Болонського процесу в технологію викладання навчальних дисциплін, їх кількості та змісту [4, с.22].

Виявлено, що впровадження у навчальний процес з фізичного виховання принципів і положень Болонської декларації підвищує мотивацію та зацікавленість студентів до занять. Це зумовлено тим, що студенти більш свідомо ставляться до накопичення суми балів, так як система прозора та доступна для всіх [7]. Студенти повинні, зазначає автор, систематично і цілеспрямовано займатися фізичними вправами протягом всього періоду навчання у вузі, а критеріями оцінки цієї роботи можуть бути: стан здоров'я, рівень фізичної працездатності, рівень фізичного розвитку і фізичної підготовленості, результати оцінки виконання тестів з фізичного виховання тощо. Заняття з фізичного виховання слід розглядати як засіб відновлення і стимуляції розумової діяльності студентів, а не як додаткове фізичне навантаження [1].

Отримані переваги дають можливість стверджувати, що кредитно-модульно-рейтингова система може розглядатися як інноваційна технологія методичного забезпечення навчального процесу з фізичного виховання студентів вищих навчальних закладів України, впровадження якої підвищує його ефективність [4, с.24].

Таким чином, аналіз наукової літератури з проблеми розвитку фізичного виховання у відповідності до Болонського процесу виявив позитивну позицію фахівців і науковців у збереженні засад навчальної дисципліни, а у разі її скорочення, показав готовність до трансформації системи фізичного виховання студентської молоді.

Література

1. Грибан Г.П. Проблеми фізичного виховання в умовах євро інтеграції // Буковинський науковий спортивний вісник. – Чернівці: ЧНУ, 2007. – Вип. 3. – С. 6-10.
2. Жуков В.О. Домінуючі мотивації студентів НаУКМА 3-4-го років навчання, щодо занять у групах спортивного вдосконалення // Фізичне виховання студентів вищих навчальних закладів: здобутки, проблеми та шляхи їхнього вирішення у контексті Болонської декларації: Матеріали Всеукр. наук.-пркт. конф. – Київ, Національний університет “Киево-Могилянська академія”, 2007. – С. 142-145.
3. Мудрик І.В. Ставлення до фізичного виховання у вітчизняних та деяких зарубіжних університетах // Здоров'я і освіта: проблеми та

- перспективи: Матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної конференції за ред. Рибковського А.Г. – Донецьк: ДонНУ, 2006. – С. 24-25.
4. Ніколенко С.В., Ніколенко В.Г. Принципи кредитно-модульно-рейтингової системи фізичного виховання в умовах вищої школи // Буковинський науковий спортивний вісник. – Чернівці: ЧНУ, 2007. – Вип. 3. – С. 22-26.
 5. Огнистий А.В. З досвіду викладання курсу “Фізичне виховання” в умовах кредитно-трансферної системи // Фізичне виховання студентів вищих навчальних закладів: здобутки, проблеми та шляхи їхнього вирішення у контексті Болонської декларації: Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. – Київ, Національний університет “Києво-Могилянська академія”, 2007. – С. 33-36.
 6. Раєвський Р.Г., Канишевський С.М., Лапко В.Г. Фізичне виховання студентської молоді України і контексті Болонського процесу // Фізичне виховання студентів вищих навчальних закладів: здобутки, проблеми та шляхи їхнього вирішення у контексті Болонської декларації: Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. – К., Національний університет “Києво-Могилянська академія”, 2007. – С. 44-49.
 7. Слімаковський О.В., Волошин О.О., Соляник І.М. Фізичне виховання студентської молоді у контексті принципів і положень Болонської декларації // Реалізація здорового способу життя – сучасні підходи: Монографія / За заг. Ред. М.Лук’янченка, А.Матвеева, А.Подольськи, Ю.Шкрєбтія. – Дрогобич: КОЛО, 2007. – С. 120-123.
 8. Ямилова Е.А., Харьковская Л.В. Болонский процесс и специфика украинского образования // Здоров’я і освіта: проблеми та перспективи: Матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної конференції за ред. Рибковського А.Г. – Донецьк: ДонНУ, 2006. – С. 27-28.

Л.П.Нестеренко

НИКОЛАЙ РЕРИХ О РОЛИ ОБРАЗОВАНИЯ В ФОРМИРОВАНИИ ЛИЧНОСТИ УЧИТЕЛЯ

В статье автор раскрывает педагогические идеи Николая Рериха. Основное внимание обращается на роль образования в формировании растущей личности. Выделяются три важнейших аспекта: состояние образования в стране, роль школы и учителя в